

1.BÖLÜM ANAYASA

TÜRK TARİHİ ANAYASAL GELİŞMELERİ

✓ 1808 SENED-İ İTTİFAK

- 👉 İlk anayasa *belgedir*
- 👉 Anayasa *değildir*
- 👉 Padişahın yetkileri *kısıtlanmış*
- 👉 *Sadece* ayanlara can ve mal güvenliği getirilmiştir

✓ 1839 TANZİMAT FERMANI

- 👉 Anayasa *değildir*.
- Çünkü padişah yetkilerini kendi kendine kısıtlamıştır
- 👉 Hukuk devletine atılan *ilk adımdır*
- 👉 *Herkes* can ve mal güvenliği getirilmiştir
- 👉 Vergide *adalet* kabul edilmiştir
- 👉 Kanunilik duygusu *vardır*

✓ 1856 ISLAHAT FERMANI

- 👉 Padişah Abdülmecid döneminde ilan edilmiştir
- 👉 İlanında etkili olan dış gelişme: *Kırım savaşıdır*.
- 👉 Tanzimat Fermanında düzenlenen konular tekrarlanmış ve din farkı gözetilmeksizin bütün devlet uyruklarının eşit işlem görmesi ilkesi getirilmiştir.
- 👉 Müslüman ile gayri müslimlerin arasındaki *EŞİTLİK* sağlama amacı vardır.
- 👉 Gayrimüslimlere küçük düşürücü sözler söylenmesi yasaklanmıştır.

✓ 1876 KANUN-İ ESASİ

- 👉 II.Abdülhamit döneminde yürürlüğe girmiştir.
- 👉 Türk Tarihinin *ilk Anayasasıdır*.
- 👉 Yürütme yetkisi *padişahıdır*.
- 👉 Bakanlar kurulunun başkanını ve başkanı *padişah seçer*.
- 👉 Padişahın mutlak *veto, sürgün, sansür, meclisi feshetme* yetkisi vardır.
- 👉 Yasama görevi Ayan Meclisi ve Mebusan meclisinden oluşan çift yapılı Meclisi Umumi'ye verilmiştir.
- 👉 Osmanlı Devleti'nin resmi *dini İslam'dır*.
- 👉 Başkent *İstanbul'dur*.
- 👉 Resmi dil olarak *Türkçe kabul* edilmiştir.

►1909 Değişiklikleri;

- ✓ Padişahın yetkileri daraltılmış, Meclis-i Mebusanın yetkileri artırılmıştır.
- ✓ Bakanlar *meclise karşı* sorumlu olmuştur.
- ✓ Kanun teklif etmek için *padişah izni şartı* kaldırılmıştır.
- ✓ Padişahın mutlak veto yetkisi geciktirici ve zorlaştıracı veto yetkisine çevrilmiştir.
- ✓ Basına sansür *yasaklanmıştır*.
- ✓ Padişahın sürgün yetkisi *kaldırılmıştır*.
- ✓ Padişahın, meclisi feshetme yetkisi *sınırlandırılmıştır*.

✓ 1921 ANAYASASI (TEŞKİLATI-I ESASİYE)

- 👉 Türk Devleti'nin *ilk anayasasıdır*.
- 👉 *Kanun-i esasi'yi yürürlükten* kaldırmamıştır.
- 👉 "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diyerek mili egemenlik ilkesi *ilk kez kabul* edilmiştir.
- 👉 *Yumuşak* nitelikli ilk ve tek anayasadır.
- 👉 *Çerçeve* nitelikli ilk ve tek anayasadır.
- 👉 Toplam *23 maddeden* oluşur.
- 👉 Meclis hükümeti sistemi ve meclisin üstünlüğü benimsenmiştir.
- 👉 *Kuvvetler birliği* ilkesi kabul edilmiştir.
- 👉 *Seçimlerin 2 yılda* bir yapılması karara bağlanmıştır.
- 👉 Seçmen *yaşı 18* olarak kabul edilmiştir.
- 👉 *Çift dereceli* seçim sistemi benimsenmiştir.
- 👉 Temel hak ve hürriyetlerden söz etmez.

►1923 değişikliği;

- ✓ "Türkiye Devleti'nin hükümet *şekli Cumhuriyet'tir*." maddesi anayasaya girmiştir.
- ✓ "Devletin dini *İslam'dır*" ibaresi anayasaya eklenmiştir.
- ✓ "Devletin dili *Türkçe'dir*." ibaresi anayasaya eklenmiştir.
- ✓ Devletin başkanı *Cumhurbaşkanıdır*.

✓ 1924 ANAYASASI

- 📌 İlk *Sert ve Kuzistik* anayasadır.
- 📌 *Çoğunlukçu* demokrasi anlayışı benimsenmiştir.

📌 **Çoğunlukçu: İktidar dışındaki grupların** siyasi alana katılmadığı ve çoğunluğun söyleminin egemen olduğu sistemdir.

📌 **Çoğulculuk:** Katılımcı demokrasi anlayışı gereğince, **iktidar dışında bulunan** grupların siyasal alana katılma hakkının bulunduğu ve iktidarın yetkilerinin sınırlandırıldığı sistemdir.

- 📌 Seçimler *4 yılda bir* yapılır.
- 📌 Değiştirilmeyecek maddeler ilk kez 1924 Anayasası ile anayasa tarihimize girmiştir.
- 📌 Yürürlüğe girmesiyle Kanun-i Esasi ve 1921 Anayasası yürürlükten kalkmıştır.
- 📌 Başkentin *Ankara olduğu* hükme bağlanmıştır.

► 1928 Değişikliği ile;

- "Devlet'in dini İslam'dır" ibaresi anayasadan çıkarıldı.
- 1934'te kadınlar, genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkını almışlardır.
- 1937'de laiklik dahil altı ilke anayasaya eklenmiştir.
- 1946'da de tek dereceli seçim sistemi benimsenmiştir.
- 1950 yılında ise gizli oy, açık sayım ve döküm esasına dayalı seçimlere geçilmiştir.

✓ 1961 ANAYASASI

- 📌 Milli Birlik Komitesinin girişimiyle Temsilciler Meclisi(Sivil Kanat) ile Milli Birlik Komitesinin(Askeri Kanat) oluşturduğu Kurucu meclis tarafından hazırlanmıştır.
- 📌 Hazırlanan anayasa halk oyuna sunulmuş ve % 61 oy oranıyla kabul edilmiştir.
- 📌 Çift meclisli anayasadır(Türk anayasa tarihinde çift meclisli Anayasalar; Kanun-i Esasi ve 1961 Anayasası'dır.)
- 📌 Güçler ayrılığı ilkesi benimsenmiştir.
- 📌 Temel hak ve özgürlüklerin en ayrıntılı biçimde düzenlendiği anayasadır.
- 📌 Herkese önceden izin almadan dernek kurma Hakkı, işçilere ve kamu çalışanlarına sendika kurma hakkı tanınmıştır.
- 📌 Çoğulculuk ilkesi benimsenmiştir.
- 📌 İlk kez siyasi partilerle ilgili hükümler getirilmiştir.
- 📌 Sosyal devlet ilkesi ilk kez bu anayasada yer almıştır.
- 📌 Milliyetçilik ilkesi "Milli Devlet" ismiyle anayasada yer almıştır.
- 📌 "İnsan haklarına dayalı" ifadesi kullanılmıştır.
- 📌 Anayasa mahkemesi kurulmuştur.
- 📌 Yüksek Hakimler Kurulu kurulmuştur.
- 📌 TRT ve üniversitelere özerklik verilmiştir.
- 📌 Diyanet İşleri başkanlığı ilk kez anayasada yer almıştır.
- 📌 Milli Güvenlik Kurulu ilk kez anayasada yer almıştır.
- 📌 Anayasaya ilk kez başlangıç metni konuldu

►1971-73 Değişiklikleri ile;

- ✓ Bakanlar kuruluna KHK çıkarma yetkisi verilerek yürütme güçlendirilmiştir.
- ✓ Üniversitelerin özerkliği azaltılmıştır.
- ✓ TRT'nin özerkliği kaldırılmıştır.
- ✓ Askeri Yüksek idare mahkemesi ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur.(DGM'ler 2004'te kaldırıldı.)
- ✓ Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılabilmesi için "Genel sınırlama sebepleri" oluşturuldu.
- ✓ Bakanların TBMM dışından da seçilebileceği ilk kez 1961 Anayasasında yer almıştır.

✓ 1982 ANAYASASI

- 📌 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi sonucu Milli Güvenlik Konseyi tarafından oluşturulmuştur.

- 📌 *Kuzistik ve sert bir* anayasadır
- 📌 *Çoğunlukçu demokrasi* modelini benimsemiştir.

📌 Siyasi karar almadaki zorlukları giderici hükümler getirilmiştir.(Rasyonelleştirilmiş parlamenterizm)

- 📌 *Yürütme organı* güçlendirilmiştir.

- 📌 Devlet Denetleme Kurulu **ilk kez 1982** Anayasasında yer almıştır.

1982 Anayasasının Değişmez İlk Üç Maddesi

Madde 1: *Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.*

Madde 2: *Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde,*

- * *insan haklarına saygılı*
- * *Atatürk milliyetçiliğine bağlı*
- * *başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan*
- * *demokratik*
- * *lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.*

Madde 3: *Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.*

- * *Dili Türkçe'dir.*
- * *Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.*
- * *Millî marşı 'İstiklal Marşı'dır.*
- * *Başkenti Ankara'dır.*

1982 Anayasası'nın Başlangıç Hükümleri

- ✎ * Atatürk milliyetçiliği
- ✎ * Atatürk medeniyetçiliği
- ✎ * Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık
- ✎ * Çağdaş medeniyet seviyesine ulaşma azmi
- ✎ * Milli egemenlik
- ✎ * Güçler ayrılığı
- ✎ * Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği
- ✎ * Laiklik
- ✎ * Her Türk vatandaşının temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanması
- ✎ * 'Yurtta sulh, cihanda sulh' ilkesi
- ✎ * Eşitlik ve sosyal adalet
- ✎ * Hürriyetçi demokrasi

1982 Anayasası'na Göre Cumhuriyetin Temel Nitelikleri

- ✎ * Başlangıç İlkelerine Dayalı Devlet
- ✎ * Laik Devlet
- ✎ * Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet
- ✎ * Demokratik Devlet
- ✎ * Hukuk Devleti
- ✎ * * İnsan Haklarına Saygılı Devlet
- ✎ * * Sosyal Devlet

Demokratik Devlette Seçim İlkeleri

1. **Genel oy :**
✎ Bütün vatandaşların oy kullanma hakkına sahip olması
2. **Eşit oy :**
✎ Her seçmenin TEK bir oy hakkına sahip olması
3. **Tek dereceli seçim :**
Seçmenlerin temsilcilerini doğrudan doğruya seçmesi
✎ * İlk defa 1946 seçimlerinde uygulanmıştır.
4. **Gizli oy :**
✎ Oy kullanma işleminin gizli bir şekilde yapılması
✎ * İlk defa 1950 yılında kabul edilmiştir.
5. **Açık sayım ve döküm :**
✎ Oy sayma işleminin açık bir şekilde yapılması
✎ * İlk defa 1950 yılında kabul edilmiştir.
6. **Seçimlerin serbestliği ve hukuki güvence ilkesi**
✎ * Seçimlerin denetimini Yüksek Seçim Kurulu yapar.

DEMOKRASİ TÜRLERİ:

A) Doğrudan Demokrasi:

- Halkın tamamının, alınan kararlara katılması demektir.
- Eski Yunan devletlerinde uygulanmıştır.

B) Yarı Doğrudan Demokrasi:

- Seçimle iş başına gelmiş meclis ve yöneticiler varsa da bazı kararlar seçmenlerin doğrudan katılımıyla alınır.
- Yarı doğrudan demokrasinin araçları: Referandum, Halk girişimi, Halk Vetosu, Temsilcilerin Azli

C) Temsili Demokrasi:

- Halkın Seçtiği temsilcilerin, halk adına karar alması demektir.

NOT: Türkiye Cumhuriyeti, Yarı doğrudan demokrasi ve temsili demokrasi sistemi ile yönetilir.

KURULMUŞ İKTİDAR-KURUCU İKTİDAR

1) Kurulmuş iktidar:

Anayasayı değiştirme gücü olmayan, yalnızca anayasaya göre devleti yöneten siyasal iktidardır.

2) Kurucu İktidar:

Anayasayı değiştirme veya yeniden yapma gücüne sahip siyasal iktidardır. İkiye ayrılır;

a) Asli Kurucu İktidar: Anayasayı yeniden yapma gücüne sahip siyasal iktidardır.

b) Tali Kurucu İktidar: Anayasayı yeniden yapma gücü olmayan yalnızca var olan anayasanın kurallarına göre anayasayı değiştirme gücüne sahip olan iktidardır.

ANAYASA TÜRLERİ

1)Yumuşak Anayasa

- Kabul edilmesi veya değıştirilmesi yasalarla aynı prosedüre tabi anayasadır.
- **1921 Anayasası, tek yumuşak anayasadır.**

2)Çerçeve Anayasa

- Genel ilkelerin düzenlendiğı, bu ilkelerin uygulanma yöntemlerinin yasalara bırakıldığı anayasalardır.

3)Kazuistik(Ayrıntılı) Anayasa

- Her durumun kuralla czlmesine dayalı ayrıntıcı anayasadır.
- **1924,1961,1982 Anayasaları Kazuistik Anayasalardır.**

4)Sert Anayasa

- Değıştirilmesi normal kanunların değıştirilmesine oranla zor şartlara bağlanan ve değıştirilmeyecek hükümler içeren anayasadır.
- **1924,1961,1982 Anayasaları sert Anayasalardır**

2- BÖLÜM – YASAMA

📍 Yasama Organı 📍 **TBMM**

📍 Milletvekili Sayısı 📍 **600**

📍 Meclisin temel görevi 📍 **Kanun çıkarmak**

📍 TBMM seçimleri 📍 **5 Yılda bir yapar**

📍 Yasama yetkisi, Türk milleti adına **TBMM nin dir.**
Bu yetki devredilemez

▶ **Yasama DÖNEMİ**

- 📍 İki seçim arasında geçen süredir
- 📍 5 Yıldır

▶ **Yasama YILI**

- 📍 1 Ekim- 30 Eylül tarihleri arasındadır

📍 **Birleşim**

- 📍 Genel kurulun belirli bir gününde açılan toplantıdır

📍 **Oturum ise**

- 📍 Birleşimin ara ile bölünen kısımlarıdır

YASAMA YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ

- ▶ Genel olması
- ▶ Asil olması
- ▶ Sürekli olması
- ▶ Devredilemez olması

✔ **1-TBMM nin Bilgi Edinme Yolları**

- 📍 1-Yazılı Soru (Yazılı)
- 📍 2-Genel Görüşme (Konu)
- 📍 3-Meclis Araştırması(İnceleme)
- 📍 4-Meclis Soruşturması(önerge)

▶ **Yazılı Soru**

- 📍 Milletvekilleri, Cumhurbaşkanına ve Bakanlara
- 📍 Yazılı soru sorabilir
- 📍 15 gün içinde cevap vermek zorundadır

Not: Gensoru, 2017 değişiklikle kaldırılmıştır

▶ **Genel Görüşme**

- 📍 Toplumu veya devlet faaliyetleri ilgilendiren konuların TBMM de görüşülmesidir
- 📍 Siyasi Parti grupları veya
- 📍 20 MV isteyebilir

▶ **Meclis Araştırması**

- 📍 Belli bir konu da bilgi edinmek için yapılan bir inceleme
- 📍 Siyasi parti grupları veya
- 📍 20 MV isteyebilir

▶ **Meclis önergesi**

- 📍 TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğu ile başlar
- 📍 1 ay içinde önerge mecliste görüşülür
- 📍 Üye tam sayının 3/5 ile kabul kararı verilir
- 📍 Kabul edilirse, soruşturma başlar
- 📍 Siyasi gruplar 15 kişilik ekip kurar
- 📍 Bu komisyon soruşturmayı tamamlar
- 📍 Raporu 2+1 içinde TBMM başkanına sunmak zorundadır
- 📍 Rapor TBMM başkanı eline geçtiğinde 10 gün içinde Genel Kurula sunar

- 📍 Meclis araştırması, Genel Görüşme, Yazılı soru önergelerin, verilme şekli ve usulleri
- 📍 TBMM içtüzüğünde belirtilir

✔ **2- TBMM SEÇİM DÖNEMİ**

- 📍 CB ve TBMM seçimleri aynı gün yapılır

- 📍 Seçimler 5 yılda bir yapılır

- 📍 Süresi biten tekrar MV olabilir

- 📍 Cumhurbaşkanı en fazla 2 dönem seçilir

- 📍 TBMM bu süre içinde yenilenmesine karar verebilir
- 📍 Bunun için 360 MV(3/5) olur

- 📍 TBMM veya CB secimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde
- 📍 60 gün sonraki ilk pazar olur

- ☐ Seçim kanununda değişiklik yapılırsa,
- 📍 1 YIL SONRA uygulanır

- ☐ Seçimler, ancak savaş sebebiyle
- 📍 1 YIL ertelenebilir

✔ **3-ERKEN SEÇİM KARARI**

- 📍 TBMM 360 MV ile olur (3/5)
- 📍 Cumhurbaşkanı isterse olur

✓ 4- ARA SEÇİM

✚ TBMM *üyelerinde boşalma olması* halinde yapılan seçimdir

✚ Seçimler *sadece boşalan ilde veya seçim bölgesinde* yapılır

3 Farklı durumda yapılır

▶ 1- MV sayısının %5 inden AZ üyelik boşalırsa

- ✚ Genel seçimden itibaren 30 Ay geçmiş olmalıdır
- ✚ Sonraki seçime 1 Yıl kala yapılamaz
- ✚ Ara seçim geriye kalan 18 aylık sürede yapılır
- ✚ TBMM bin isteğine bağlıdır

▶ 2-MV sayısının %5 inden FAZLA üyelik boşalırsa

- ✚ 3 ay içinde TBMM karar verir
- ✚ Genel seçime 1 Yıl kala yapılmaz
- ✚ Zorunludur

▶ 3-Bir il/seçim çevresinde HİÇ MV kalmazsa

- ✚ Zorunludur
- ✚ 90 günü izleyen İlk pazar seçimi yapılır

✓ 5-TBMM TOPLANMA ve TATİL

📍 Her yıl 1EKİM de toplanır

📍 Bir yasama yılı içerisinde, en fazla 3 ay tatil yapar

📍 Ara verme 15 Günü geçemez

📍 Meclis tatilde veya aradayken toplanır ise olağanüstü toplanmış sayılır

✓ 6- TBMM yi TOPLANTI ya Kimler Çağırabilir

- ▶ Doğrudan
 - ✚ Cumhurbaşkanı
 - ✚ TBMM Başkanı

- ▶ Dolaylı
 - ✚ Meclis tam üye sayısının
 - ✚ 1/5 (120 milletvekili) istemi üzerine
 - ✚ TBMM başkanı çağırabilir

✓ 7-TBMM YETER SAYILARI

1-Toplantı Yeter Sayısı

2- Karar Yeter Sayısı

- ▶ Toplantı için 1/3 ✚ 200 MV
- ▶ Karar için toplantıya katılanların
 - ✚ salt çoğu ile karar alınır
 - ✚ MV sayının 1/4 unun 1 fazlası
 - ✚ Kısaca en az 151 MV olmalıdır

✓ 8- Siyasi Parti grupları

- ✚ En az 20 MV oluşur
- ✚ Üye sayıları Oranında Meclis Bakanlık divana katılır

✚ Yapabilecek işlemler

- ✚ Genel görüşme ve meclis araştırması isteyebilir
- ✚ Cumhurbaşkanlığı için aday gösterebilir
- ✚ Mecliste kapalı oturum yapmasını isteyebilir
- ✚ Anayasa mahkemesine iptal davası açabilir (Sadece en çok 2 siyasi parti üye Grubu)
- ✚ Bir siyasi Parti'nin kapatılması için Yargıtay ve Cumhuriyet başsavcısına talepte bulunabilir

✚ YapaMAYACAK işlemler

- ✚ Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapamaz.
- ✚ TBMM başkanlığına aday gösteremez
- ✚ Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin
 - ✗ Soru soramaz
 - ✗ Görüşme yapamaz
 - ✗ Karar alamazlar
- ✚ Bakanın, Cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanı yardımcısının yüce divana karşı
 - ✗ Soru soramaz
 - ✗ Görüşme yapamaz
 - ✗ Karar alamaz

8- TBMM'NİN GÖREVLERİ

- 📍 Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak.
- 📍 Para basılmasına karar vermek
- 📍 İç tüzük yapmak
- 📍 Cumhurbaşkanının, Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların Yüce Divana sevk etmek
- 📍 Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşüp, kabul etmek.
- 📍 TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
- 📍 Hakimler ve Savcılar Kuruluna 7 üye seçmek
- 📍 TBMM Başkanını seçmek
- 📍 Anayasa mahkemesine 3 üye seçmek
- 📍 Sayıştay başkanını ve yardımcılarını seçmek
- 📍 RTÜK Üyelerini seçmek.
- 📍 Kamu Baş denetçisini seçmek.
- 📍 Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasına uygun bulmak
- 📍 Para basılmasına karar vermek
- 📍 Genel ve özel af ilanına karar vermek (TBMM üye tam sayısının 3/5'i ile)(Orman suçları affedilmez.)
- 📍 Türk silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına izin vermek
- 📍 Yabancı ülkelere asker göndermek
- 📍 Yabancı ülkelere gelen askerlerin Türkiye'de kalmasına izin vermek
- 📍 Olağanüstü hal kararlarını onaylamak ve süresini uzatmak
- 📍 Seçim kanunlarını hazırlamak
- 📍 Savaşa ve barışa karar vermek

9- MİLLETVEKİLİ

- ✅ 1- Milletvekili Olabilmek için
 - 📍 TC vatandaşı olmak
 - 📍 18 yaşını doldurmak
 - 📍 Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
 - 📍 En az ilkokul mezunu olmak
 - 📍 Askerlikle ilişkisi olmamak
 - 📍 Taksirli suçlar tam bir yıl veya daha fazla cezası almamış olmak
- (Affa uğramışsa bile MV olur)**

NOT: Taksirli suçlar

- 📍 zimmet, irtikâp, rüşvet, dolandırıcılık, sahtecilik, gibi yüz kızartıcı suçlar
 - 📍 Resmi ihale alım ve satım fesat karıştırma
 - 📍 Devlet sırları açığa çıkarma
 - 📍 Terör eylemlerine katılma
- (Affa uğrasa bile MV olamaz)**

✅ 1-Kimler Görevlerinden çekilmezse Milletvekili olamaz

- 📍 Hakim ve Savcılar
- 📍 Yüksek Yargı ve Mensupları
- 📍 Türk Silahlı Kuvvetleri
- 📍 Kamu çalışanları
- 📍 Yükseköğretim Elemanları

NOT: Tekrar geri göreve dönemezler

✅ 2-Milletvekili Sona Durumları

- 📍 3 şekilde gerçekleşir
 - 📍 Kendiliğinden
 - 📍 Meclis kararıyla
 - 📍 Yargı kararıyla

📍 Kendiliğinden

- 📍 Ölüm
- 📍 TC vatandaş kaybı
- 📍 Bakan seçilmesi
- 📍 Gariplik
- 📍 Yeniden seçilememesi
- 📍 CB yardımcısı seçilmesi

📍 Meclis Kararıyla

- 📍 İstifa
 - 📍 Göreviyle bağdaşmayan bir görev yapması
 - 📍 Meclis çalışmalarına 1 ay içinde 5 oturuma katılmamak
- (İzinsiz veya özürsüz olarak)

📍 Yargı Kararıyla

- 📍 Kısıtlama
- 📍 Kesin hüküm giymesi

📌 Üyelik, TBMM başkanının Genel Kurulda kararı okuması ile son bulur

📌 AYM mahkemesine itiraz hakkı yoktur

✓ 3-Milletvekilliği Son Bulmayan Haller

- 📌 Partiden istifa etmek
- 📌 Dokunulmazlığın kaldırılması
- 📌 TBMM başkanı seçilmek
- 📌 Partilerinin kapatılmasına sebep olmak

✓ 4- MV ÖDENEK VE YOLLUKLAR

📌 Vekillerin ödenek ve yollukları **kanun ile** düzenlenir.

📌 Ödeneğin aylık tutarı **en yüksek Devlet memurunun** almakta olduğu miktarı **aşamaz**

📌 Yolluk miktarı da **ödenek miktarının yarısını aşamaz**. 3 aylık ödenekler önceden alınabilir.

📌 Vekillerin ödenek ve yollukları en yüksek devlet memurunun **maaşının yarısını aşamaz**.

✓ 5- YASAMA SORUMSUZLUĞU

📌 Milletvekillerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamalarıdır.

📌 Yasama sorumsuzluğu milletvekilliği sona erse dahi sorumsuzluğu devam eder.

📌 Mutlak ve Sürelidir.

📌 Meclis tarafından kaldırılamaz.

✓ 6- YASAMA DOKUNULMAZLIĞI

📌 Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekillerinin, meclis kararı olmadıkça;

- 📌 tutulamaması,
- 📌 sorgulanamaması,
- 📌 tutuklanamaması,
- 📌 yargılanamamasına yöneliktir.

📌 Yasama dokunulmazlığı milletvekilliği sona erdiği anda ortadan kalkar.

📌 Nispi ve Geçicidir.

📌 Meclis tarafından kaldırılabilir

✓ 7- Diğer Notlar

☐ Milletvekili olabilmek için

📌 İl seçim kurulundan mazbata alınmalıdır

☐ Bir Milletvekili

📌 Göreve başlayabilmesi ve

📌 Haklardan faydalanabilmesi için

📌 YEMİN etmesi gerekir

BAŞKANLIK DİVANI

📌 TBMM Başkanı

📌 Başkan Vekilleri

📌 Katip üyeler

📌 İdare amirler

Meclis Başkanlığı Seçimi:

📌 4 turda ve gizli oylar yapılır.

📌 1.Turda üye tam sayısının 2/3 oy'u(400)
Eğer sağlanamazsa

📌 2.Turda üye tam sayısının 2/3 oy'u(400)
Eğer sağlanamazsa

📌 3.Turda üye tam sayısının salt çoğunluğu(301)
Eğer sağlanamazsa

📌 4.Turda en fazla oy olan üye başkan seçilir.

Meclis Başkanının Görevleri:

📌 Meclis toplantılarına başkanlık eder.

📌 Meclis tatil veya ara verme sırasında doğrudan veya meclis üyelerinin 1/5' (120) inin yazılı başvurusu üzerine meclisi toplantıya çağırır.

NOT: TBMM Başkanlık divanı için bir yasama döneminde 2 seçim yapılır

☐ İlk seçilenlerin görev süresi 2 yıl,
ikinci seçilenin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadardır.

TBMM Başkanı;

📌 Başkan seçildiğinde vekilliği sona ermez

📌 TBMM'de oy kullanamaz.

📌 Milletvekili olmak zorundadır.

📌 Varsa parti ile ilişkisi devam eder ama parti faaliyetlerine katılamaz.

📌 Siyasi partiler TBMM Başkanlığına aday gösteremezler

KANUNLARIN TEKLİF EDİLMESİ VE GÖRÜŞÜLMESİ

✎ Kanun Teklifi: 1 milletvekili tarafından önerilir.

✎ TBMM'ye sunulan kanun önerileri önce komisyona gönderilir

✎ Sonra Genel Kurul'da görüşülür.

✎ TBMM Genel kurulunda kanunlar basit çoğunluk ile kabul edilir(Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kabul edilir. Bu salt çoğunluk TBMM üye tam sayısının 1/4' ünün bir fazlasından az olamaz. **Yani 151 milletvekili.**)

✎ Kabul edilen tasarısı Cumhurbaşkanı'na sunulur.

✎ **Cumhurbaşkanı 15 gün** içinde ya yayınlayıp resmi gazetede yayımlar ya da **tekrar görüşmek üzere** meclise geri gönderir.

✎ **Meclise geri gönderilen bir** kanun üye tam sayısının salt çoğunluğu(301) ile kabul ederse Cumhurbaşkanı kanunu 15 gün içinde Resmi Gazetede yayımlar.

NOT: Kanunlar başka bir tarih belirtilmediyse Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

✎ Üye tam sayısının en az 1/3 (200) tarafından yazılı teklif edilir.

✎ Bu teklif genel kurulda iki defa görüşülür. (48 saat aralıkla)

🔍 Eğer **360'dan az oy alırsa** Anayasa değişikliği **gerçekleşmez.**

🔍 Eğer **360-400 arası** oy alırsa Cumhurbaşkanı (15 gün içinde) **halka sorar ya da TBMM'ye geri gönderir.**

🔍 Eğer **400 üstü oy alırsa** Cumhurbaşkanı 15 gün içinde ya onaylar ya **TBMM'ye geri gönderir** ya da **isterse halka sorar.**

NİTELİKLİ ÇOĞUNLUK HALLERİ

✎ Anayasanın değiştirilmesi (TBMM Üye tam sayısının 3/5'i veya 2/3'ü)

✎ Genel ve özel af ilanı(TBMM üye tam sayısının 3/5'i)

- ✎ Cumhurbaşkanının, yardımcılarının ve bakanların Yüce Divana sevk(TBMM üye tam sayısının 2/3'ü)
- ✎ Meclis Başkanının seçimi
- ✎ Kamu Başdenetçisi'nin seçilmesi
- ✎ Anayasa Mahkemesine üye seçimi
- ✎ Devamsızlık nedeniyle milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi

GİZLİ OYLAMA YAPILAN İŞLEMLER

- ✎ Cumhurbaşkanı'nın Yüce Divana sevk kararı
- ✎ Anayasa mahkemesine üye seçimi
- ✎ Meclis başkanının seçimi
- ✎ Kamu Başdenetçisinin seçimi
- ✎ Sayıştay Başkanının ve üyelerinin seçimi
- ✎ Anayasa değişikliklerinin maddelerinin veya tümünün kabul edilmesi

YÜKSEK SEÇİM KURULU

- ✎ Seçimlerin genel yönetimini ve denetimini gerçekleştirir.
- ✎ Milletvekili seçim tutanaklarını kabul eder.
- ✎ Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul eder.
- ✎ 7 Asıl 4 Yedek olmak üzere toplam 11 üyeden oluşur.
- ✎ Üyelerini Yargıtay (6) ve Danıştay (5) seçer

BÜTÇE VE KESİN HESAP KANUN TASARILARINI GÖRÜŞME

Bütçe tasarısı Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanır.(**Mali Yılbaşından 75 gün önce**)

↓
TBMM'ye sunulur.

↓
TBMM Bütçe Komisyonu 55 gün içinde görüşür ve tekrar

↓
TBMM Genel kuruluna sunulur.

↓
Mali yılbaşına kadar kabul edilir.

↓
Cumhurbaşkanı onaylar

↓
Mali yılbaşında yürürlüğe girer.
KANUNLA

PARLAMENTO KARARLARI

📍 Parlamento kararları TBMM'nin kendisinin yanı sıra yürütme ve yargı organlarıyla ilgili aldığı kanun dışındaki kararlardır.

📍 TBMM'nin iç yapısını ve çalışma düzenine ilişkin aldığı kararlardır.

📍 Halk'a sorulmaz.

📍 Kişilerle alakalıdır ve sürelidir.

👉 TBMM İçtüzüğü

👉 Milletvekilliğinin düşürülmesi

👉 Yasama dokunulmazlığının kaldırılması

👉 TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi kararı

👉 Meclisin tatile girme kararı

👉 TBMM Başkanını seçim kararı

👉 Anayasa Mahkemesine üye seçmek

👉 Kamu Başdenetçisini seçmek

👉 RTÜK üyelerinin seçilmesi

👉 Savaş ilanı kararı

👉 Seçimlerin yenilenmesi kararının alınması

👉 Güven oylaması

📌 Kural olarak parlamento kararları anayasal denetime tabi değildir.

Bu kuralın 3 istisnası vardır ve Anayasa Mahkemesini tarafından denetlenir. Bu üç istisna şunlardır;

→ 📌 TBMM iç tüzüğü

→ 📌 Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması

→ 📌 Milletvekili sıfatının düşürülmesi kararı

Web'de ÖĞREN

Birlikte, En Doğruya

3. BÖLÜM YÜRÜTME

✦ Yürütme organı **tek baslıdır**

✦ Yürütme yetkisi **Cumhurbaşkanıdır**

✦ CB görev süresi **5 YIL** dir

✦ CB en fazla **2 defa** seçilir

✓ **1- Cumhurbaşkanlığına Seçilme yeterliliği**

- ✦ 40 yaşında doldurmak
- ✦ Yükseköğretim tamamlamış
- ✦ Türk vatandaşı olmak
- ✦ MV seçilme yeterliliği sahip olmak

✓ **2-Cumhurbaşkanlığa aday gösterme**

- ✦ 20 MV yazılı teklif
- ✦ %5 Siyasi parti grupları
- ✦ En az 100 bin seçmen aday gösterebilir

✓ **3- Cumhurbaşkanlığı seçimi**

- ✦ Seçim, genel oyla yapılır.
- ✦ Cumhurbaşkanı seçimi en fazla iki turda tamamlanır.

Yapılan seçimde;
✦ Birinci Turda, Geçerli oyların salt çoğunluğunu alan kazanır. Sağlanamazsa,

↓ İki hafta sonraki ilk Pazar'da ikinci tur yapılır.

✦ İkinci turda, ilk turda en çok oy alan 2 kişi yarışır ve en çok oy alan kazanır.

NOT:

✦ İkinci tura kadar adaylardan biri seçilebilme yeterliliğini kaybederse yerine 1.Turda sıradaki aday katılır.

✦ Seçimlere tek adayın kalması halinde, bu oylama **referandum** şeklinde yapılır.

✦ Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması ve genel seçime **bir yıl veya DAHA AZ süre** kalması halinde cumhurbaşkanı seçimi makamın boşaldığı günden sonra gelen

- ✦ **60.günü** takip eden ilk pazar günü
- ✦ TBMM genel seçimiyle birlikte yapılır.

✦ Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması ve genel **seçime bir yıldan FAZLA** süre kalması durumunda

- ✦ **45 gün içinde** Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılır.
- ✦ Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığın vekalet eder ve Cumhurbaşkanı'na ait yetkileri kullanır.

NOT: 2017 Anayasa değişikliği ile beraber Cumhurbaşkanının **tarafsızlığını** sağlamaya yönelik hükümlerden birisi kaldırılmış, partili Cumhurbaşkanlığının önü açılmıştır.

✓ **4-Cumhurbaşkanlığa Vekâlet**

✓ Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması, ölüm, çekilme veya başka bir sebeple Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde de yenisi seçilinceye kadar
✦ Cumhurbaşkanı Yardımcısı vekalet eder ve ait yetkileri kullanır.

✓ **5-Cumhurbaşkanlığının Cezai Sorumluluğu**

✦ Cumhurbaşkanı hakkında, bir Suç işlediği iddiasıyla TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir.

✦ Meclis önergeyi en geç 1 ay içinde görüşür ve üye tam sayısının 3/5'(360)inin gizli oyu ile soruşturma açılmasına karar verebilir.

✦ Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde 15 kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır.

✦ Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu 2 ay içinde TBMM başkanlığına sunar.

✦ TBMM üye tam sayısının 2/3'(400)ünün gizli oyuyla Yüce Divan'a sevk kararı alabilir.

✦ Yüce divan yargılaması 3 ay içinde tamamlanır.

✦ Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz.

✦ Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkum edilen Cumhurbaşkanı'nın görevi sona erer.

CUMHURBAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ

- Devlet başkanı sıfatıyla T.C. ve Türk Milletinin birliğini temsil eder.
- Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü TBMM'de açılış konuşmasını yapmak
- TBMM'yi gerektiğinde toplantıya çağırarak
- Yasaları yayımlamak
- Yasaları yeniden görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermek
- Anayasa değişikliklerine ilişkin yasaları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak
- Anayasa Mahkemesine iptal davası açmak
- Cumhurbaşkanı yardımcısı ile Bakanları atamak ve görevlerine son vermek

- Yabancı devletlere Türk Devleti'nin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek
- Uluslararası anlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
- TBMM Adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek
- Genelkurmay başkanını atamak
- Milli Güvenlik kurulunu toplantıya çağırmak
- Milli Güvenlik kuruluna başkanlık etmek
- Kararnameleri imzalamak
- Sürekli Hastalık, Sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek ya da kaldırmak
- Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve başkanını atamak
- Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırmak
- YÖK üyelerini seçmek
- Üniversite rektörlerini seçmek
- Anayasa Mahkemesine 12 üye seçmek
- Danıştay üyelerinin 1/4 'ünü seçmek
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekilini seçmek
- Hakimler ve Savcılar kuruluna 4 üye seçmek
- Ülkenin bir yerinde veya tamamında OHAL ilan etmek

YÜRÜTMENİN DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ

- ✦ Anayasada yer alan
 - ✦ temel haklar,
 - ✦ kişi hakları ve
 - ✦ ödevleri ile
 - ✦ siyasi haklar ve ödevler
 olağan dönemlerde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemez.

✦ Olağanüstü hallerde

çıkartılan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile sert çekirdek haklara dokunulmamak şartıyla

- ✦ temel haklar,
- ✦ kişi hakları ve
- ✦ siyasi haklar **düzenlenebilir.**

✦ **Sadece olağanüstü hallerde** çıkartılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin

✦ **yargısal denetimi yoktur.**

✦ Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kanunlarda **farklı hükümler bulunmas** halinde,

✦ **Kanun hükümleri uygulanır.**

✦ TBMM'nin **aynı konuda kanun** çıkarması durumunda

✦ Cumhurbaşkanlığı **kararnamesi hükümsüz** hale gelir.

✦ Kararnameler ve yönetmelikler, yayımından sonraki **bir tarih belirlenmemişse** Resmi Gazete'de **yayımlandıkları gün** yürürlüğe girer

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU

- ✦ Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanlığı başkanlığında
 - Cumhurbaşkanlığı yardımcısı
 - Adalet Bakanı
 - Milli Savunma Bakanı
 - İç İşleri Bakanı
 - Dış İşleri Bakanı
 - Genelkurmay Başkanı
 - Kara Kuvvetleri Komutanı
 - Deniz Kuvvetleri Komutanı
 - Hava Kuvvetleri Komutanı

✦ Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

- ✦ Cumhurbaşkanının katılamadığı toplantılara
- ✦ Cumhurbaşkanı yardımcısı başkanlık eder.

✦ Gündemi Genelkurmay başkanı ve Cumhurbaşkanı yardımcısının görüşünü alarak Cumhurbaşkanı belirler.

✦ 2 ayda bir toplanır. Kararları tavsiye niteliği taşır.

✦ MGK Genel Sekreteri Kurul üyesi değildir. Toplantılara katılır ancak oy kullanamaz.

✦ MGK Genel Sekreteri Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.

DEVLET DENETLEME KURULU

- ✦ 1982 Anayasası ile benimsenmiştir.
- ✦ Üyelerini ve üyeleri içinden başkanını Cumhurbaşkanı seçer.

✦ Yargı organı dışındaki tüm kamu kuruluş ve kurumlarında, kamu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek teşekküllerinde ve kamuya yararlı derneklerde her türlü inceleme, araştırma ve denetlemelerde bulunmaktadır.

✦ Kamu yararlı

✦ Dernekleri ve Vakıfları

✦ Kamu kişiliği kapsamındaki

- ✦ Kurumları
- ✦ Tüzük kişileri
- ✦ Meslek kuruluşları

✦ işçi ve işveren sendikaları

✦ Türk Silahlı kuvvetleri

Denetler

MİLLÎ SAVUNMA, BAŞKOMUTANLIK VE GENELKURMAY BAŞKANLIĞI

📍 Silahlı kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasında TBMM'ye karşı

👉 Cumhurbaşkanı sorumludur.

📍 Genelkurmay Başkanı

👉 savaşta başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanı namına yerine getirir.

📍 Genelkurmay Başkanı'nın görev süresi 4 yıldır ve Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

📍 Genelkurmay Başkanlığı Milli Savunma Bakanlığına bağlıdır.

OLAĞANÜSTÜ HAL YÖNETİMİ

📍 Savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi,

👉 Seferberlik, Ayaklanma,

👉 Cumhuriyete karşı saldırı,

👉 Doğal Afet,

👉 Ağır ekonomik bunalım,

👉 salgın hastalıklar

👉 ,şiddet olaylarının yaygınlaşması, Kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması gibi nedenlerden dolayı

↓
Cumhurbaşkanı tarafından

↓
Yurdun bir bölgesinde veya tamamında

↓
6 ayı geçmemek üzere OHAL ilan edilir.

↓
OHAL ilanı kararı verildiği gün Resmi Gazete'de yayımlanır ve aynı gün TBMM'ye sunulur.

↓
TBMM, OHAL süresini Cumhurbaşkanının istemi ile her defasında 4 ayı geçmemek üzere uzatabilir ya da kaldırabilir

(Sıkıyönetim , olağanüstü hal değildir)

İlker ÖZTÜRK

4. BÖLÜM YARGI

📍 1982 yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelere aittir.

📍 2017 Anayasa değişikliğine göre; Yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce" şeklinde değiştirilmiştir.

📍 Değişikle maddeye "ve tarafsız" ifadesi eklenmiştir.

MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI

📍 Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar.

📍 Hiçbir organ, makam, merci yargı yetkisini kullanmada mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez.

📍 Görülmekte olan bir dava hakkında yasa meclisinde görüşme yapamaz.

HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI

📍 Hakimler ve savcılar kendileri istemedikçe anayasada belirtilen yaştan önce emekliye ayrılamaz.

📍 Bir mahkemenin kaldırılması sebebiyle
📍 ödenek, aylık ve özlük haklarından yoksun bırakılamaz.

📍 Hakimler ve savcılar 📍 65 yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler.

📍 Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden
📍 Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

📍 Hakimler ve savcılar kanundan belirtilen başka resmi ve özel görev alamazlar.

NOT: Duruşmalar herkese açıktır

YÜKSEK MAHKEMELER

- Anayasa Mahkemesi
- Yargıtay
- Danıştay
- Uyuşmazlık Mahkemesi

NOT: 2017 Anayasa değişikliği ile Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare mahkemesi yüksek mahkeme statüsünden çıkarılmıştır. Ayrıca

📍 Disiplin mahkemeleri dışında Askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.

1)ANAYASA MAHKEMESİ

📍 Anayasa mahkemesi, Türkiye'deki **en yüksek anayasal organdır.**

- 📍 1961 Anayasası ile kurulmuştur.
- 📍 15 Üyeden oluşur.
- 📍 12 üyesini Cumhurbaşkanı,
- 📍 3 üyesini TBMM seçer.

📍 Anayasa mahkemesine üye seçilebilmek için;

- 📍 45 yaşı doldurmuş olmak
- 📍 En az 20 yıl fiilen avukatlık yapmış olması
- 📍 Anayasa mahkemesi raportörlerinin en az 5 yıl raportörlük yapmış olması
- 📍 Profesör ya da doçent ünvanı kazanmış olması
- 📍 Birinci sınıf hakim ve savcılar adaylık dahil en az 20 yıl çalışmış olması

📍 Anayasa mahkemesi üyeleri

- 📍 Görev süresi 12 yıldır.
- 📍 Bir kimse iki defa Anayasa mahkemesi üye seçilemez.
- 📍 Üyeler 65 yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

📍 Anayasa mahkemesi iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır.

📍 Anayasa mahkemesi

- 📍 Başkanı 4 yıl için seçilir
- 📍 ve süresi bitenler tekrar seçilebilir.

Anayasa Mahkemesinin Görevleri;

- 📍 Siyasi partilerin kapatılma davalarına bakar.
- 📍 Siyasi partilerin mali denetimine bakar.
- 📍 Uyuşmazlık mahkemesi başkanını seçer.

📍 Milletvekili dokunulmazlığın kaldırılma davasına bakar.

📍 Milletvekili düşürülmesine ilişkin iptal davalarına bakar.

📍 Bireysel başvuruları karara bağlar.

📍 Anayasa değişikliklerin sadece şekil bakımından uygunluğunu denetler.

📍 Kanunların ve meclis iç tüzüklerinin hem şekil hem de esas yönünden uygunluğunu denetler.

📍 Anayasada belirtilen kişileri Yüce Divan sıfatıyla yargılar.

YÜCE DİVANDA YARGILANACAKLAR

- ▶ Cumhurbaşkanı
- ▶ Cumhurbaşkanı yardımcıları
- ▶ Bakanlar
- ▶ Anayasa Mahkemesi,
- ▶ Yargıtay ve Danıştay başkan, üye ve başsavcılar
- ▶ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekili
- ▶ Sayıştay Başkanını ve üyelerini
- ▶ HSK Başkan ve üyeleri
- ▶ TBMM Başkanı
- ▶ Genelkurmay Başkanı
- ▶ Kara, Hava, Deniz Kuvvet Komutanları

2017; Jandarma çıkarıldı

NOT: Yüce Divanda, Savcılık görevini

▶ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı vekili yapar.

SOYUT NORM DENETİMİ --- NE İÇİN HANGİ BAKIMINDAN? İPTAL DAVASI AÇMA SÜRESİ?

✓ Anayasa Değişikliği

▶ **ŞEKİL bakımından** Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren **10 gün** içinde dava açılır.

✓ Kanun

▶ **ŞEKİL bakımından** Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren **10 gün** içinde dava açılır.

✓ Kanun

▶ **ESAS bakımından** Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren **60 gün** içinde dava açılır.

✓ Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi + TBMM İç Tüzüğü

▶ **ŞEKİL ve ESAS bakımından** Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren **60 gün** içinde dava açılır.

✓ Anayasa Mahkemesinin Denetimine Tabi olmayan

- ▶ Norm ve İşlemler
 - Milletlerarası Antlaşmalar
 - OHAL döneminde çıkarılan CB kararnameleri
 - İnkılap Kanunlar
 - Parlamento Kararları

(Milletvekilliğin düşürülmesi, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması, TBMM İç Tüzüğü Har

2)YARGITAY

▶ ADLİYE Mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı mercisine bırakmadığı son inceleme mercisidir.

- ▶ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekili
- ▶ Cumhurbaşkanı seçer

- ▶ Yargıtay üyeleri
- ▶ HSK tarafından seçilir.
- ▶ 12 yıllığına seçilir.
- ▶ iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

3)DANIŞTAY

▶ İDARİ mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı mercisine bırakmadığı karar ver hükümlerin son inceleme mercisidir.

NOT

- ▶ Adliye Mahkeme ▶ YARGITAY
- ▶ İdari Mahkeme ▶ DANIŞTAY

- Danıştay üyelerinin
- ▶ 1/4ünü Cumhurbaşkanı
- ▶ 3/4ünü Hakimler Savcılar K.seçer.
- ▶ Danıştay üyeleri 12 yıl için seçilir.
- ▶ Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

- Danıştay Başkanı, Danıştay genel kurulunca üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla 4 yıl için seçilirler.

- İdari Yargıdaki Mahkemeler;
- ▶ Danıştay,
- ▶ İdare Mahkemesi,
- ▶ Vergi Mahkemesi
- ▶ Bölge İdare Mahkemesi.

4)UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

▶ Adli ve İdari merci arasındaki görev ,hüküm uyumsuzluklarını kesin olarak çözer.

- ▶ Uyuşmazlık Mahkemesi,
- ▶ bir başkan ile
- ▶ 6 asıl ve 6 yedek üyeden oluşur.
- ▶ Üyeleri Yargıtay ve Danıştaydan oluşur.

- ▶ Uyuşmazlık mahkemesi başkanı,
- ▶ Anayasa Mahkemesi tarafından seçilir.
- ▶ Görev süresi 4 yıldır.

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU

Hakimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

Kurulun üye sayısı 13'tür.

Üyeler 4 Yıl için seçilir

Süresi biten tekrar bir kez daha seçilebilir

Hakimler ve Savcılar kurulu iki daire halinde çalışır.

Kurulun

4 üyesini Cumhurbaşkanı

,7 üyesini ise TBMM seçer

Adalet Bakanı kurulun doğal başkanıdır.

Kurulun tabi üyesi Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısıdır

Kurul üyeliği seçimi,üyelerinin görev süresinin dolmasından önceki 30 gün içinde yapılır.

Hakimler ve Savcılar Kurulu üyeleri:

Kurul, adli ve idari yargı hakim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, kadro dağıtma, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar.

Bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki Adalet Bakanlığının tekliflerini karara bağlar.

Yargıtay üyelerini seçmek

Danıştay üyelerinin 3/4ünü seçmek

Adli ve idari yargı Hakim ve savcılarını işlemlerini yapar.

Hakim ve savcılar özlük işi bakımından HSK, idari görevleri bakımından Adalet Bakanlığına bağlıdır.

NOT:

Hakimler ve Savcılar kurulunun sadece Meslekten çıkarma kararlarına karşı 2010 değişikliği ile yargı yolu açılmıştır.

Diğer kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır

SAYIŞTAY

Kamu idareleri ile Sosyal Güvenlik Kurumların bütün gelir ve giderleri TBMM adına denetler.

Sayıştay'ın kararları hakkında 15 gün içinde karar düzelmesi istenebilir.

Vergi benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.

Sayıştay başkanını ve üyelerini TBMM seçer.

NOT: Sayıştay ve HSK, Anayasa'nın Yargı bölümünde yer alır.

İlker ÖZTÜRK